

Savonlinnan lyseon lukio

Savonlinnan lyseon lukion suunnitelma kurinpitokeinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelyistä

Sisällysluettelo

Johdanto	3
Menettelytavat rike- ja häiriötilanteissa, asioiden selvittämismenettelyt ja työnjako sekä kuulemis- ja kirjaamismenettelyt	4
Hallinnon yleisten oikeusturvaperiaatteiden noudattaminen kurinpitokeinoja käytettäessä	6
Kurinpitotoimen kirjaaminen ja muutoksenhaku	7
Häiritsevän tai turvallisuutta vaarantavan opiskelijan poistaminen	8
Oikeus ottaa haltuun esineitä tai aineita	9
Oikeus tarkistaa opiskelijan tavarat	10
Henkilökunnan osaamisen varmistaminen kurinpidollisten toimivaltuuksien käyttämisessä	11
Suunnitelmasta, järjestyssäännöistä ja laissa säädetyistä kurinpitokeinoista tiedottaminen eri tahoille	12
Tiivistelmä opettajan ja rehtorin oikeuksista sekä kirjaamisesta	13

Johdanto

Lukiolain (714/2018) 40.3 §:n mukaan koulutuksen järjestäjän tulee laatia ja ohjeistaa paikallisen opetussuunnitelman yhteydessä suunnitelma kurinpitotoimien käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista.

Jokaisella opiskelijalla on jokaisena koulupäivänä oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön. Koulutuksen järjestäjän tulee suojata opiskelijaa kiusaamiselta, väkivallalta ja häirinnältä. Opiskelijan on käyttäydyttävä muita kiusaamatta ja syrjimättä sekä toimittava siten, ettei hän vaaranna muiden opiskelijoiden, oppilaitosyhteisön tai opiskeluympäristön turvallisuutta tai terveyttä.

Lukiokoulutuksen järjestäjällä on oikeus tar-

vittaessa käyttää lukiolain mukaisia kurinpitotoimia perustuslain II luvun perusoikeudet huomioiden. Keinojen käytön tulee perustua aina asiallisiin, yleisesti hyväksyttäviin ja objektiivisiin syihin. Samanlaisista teoista tulee tekijästä riippumatta määrätä samanlainen seuraamus, kuitenkin siten, että tekojen toistuminen voidaan ottaa huomioon raskauttavana tekijänä. Kurinpitoseuraamusten tulee olla oikeassa suhteessa tekoon, eikä niitä saa käyttää asiaan kuulumattomassa tarkoituksessa, kuten kostamis- tai loukkaamistarkoituksessa. Koulutuksen järjestäjän tulee kurinpitotoimea harkitessaan ottaa huomioon myös teon laatu sekä opiskelijan ikä ja kehitystaso. Opiskelijaa ja huoltajaa on kuultava ennen kurinpitotoimesta päättämistä.

Menettelytavat rike- ja häiriötilanteissa, asioiden selvittämismenettelyt ja työnjako sekä kuulemis- ja kirjaamismenettelyt

Mikäli opettajan tai rehtorin tietoon tulee oppimisympäristössä tai koulumatkalla tapahtunutta häirintää, kiusaamista, syrjintää tai väkivaltaa, hänen tulee ilmoittaa niistä epäilyllisen tekijän ja kohteena olevan alaikäisen opiskelijan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle. Ilmoittaminen kirjataan Wilmaan kohtaan "Opiskelun lisätiedot". Mikäli epäasialliseen toimintaan osallistuu oppilaitoksen ulkopuolisia tahoja, asiasta ilmoitetaan poliisille.

Mikäli opiskelija toimii lukioyhteisössä sovittujen pelisääntöjen vastaisesti, häntä tulee huomauttaa asiasta ja käydä kasvatustalkut. Havainnon tehnyt huomauttaa asiasta opiskelijalle. Mikäli kyse on jatkuvasta toiminnasta tai huomattavasta rikkeestä, hän ilmoittaa ryhmänohjaajalle tai rehtorille, jotka voivat puhuttaa opiskelijaa tilanteen vaatimalla tavalla. Tällainen huomauttaminen ja keskustelu eivät ole kurinpitotoimi, vaan niillä pyritään estämään pelisääntöjen vastaisen toiminnan jatkuminen.

Opettaja voi määrätä opetusta häiritsevän opiskelijan poistumaan jäljellä olevan oppitunnin ajaksi luokkahuoneesta tai muusta tilasta, jossa opetusta annetaan. Opettaja tai rehtori voi määrätä häiritsevän opiskelijan poistumaan oppilaitoksen tilaisuudesta. Poistaminen kirjataan Wilmaan. Asiasta ilmoitetaan ryhmänohjaajalle sekä rehtorille. Opiskelijan kanssa käydään kasvatustalkut tarkemmin sovittavalla kokoonpanolla. Asiasta on ilmoitettava opiskelijan huoltajalle.

Kirjallista varoitusta, opetuksen epäämistä ja määräaikaista oppilaitoksesta erottamista voidaan käyttää seuraavissa tapauksissa:

Opiskelijalle voidaan antaa kirjallinen varoitus, jos hän häiritsee opetusta, muuten rikkoo järjestystä tai menettelee vilpillisesti. Varoituksen antamisesta päättää rehtori kuultuaan opiskelijaa. Myös huoltajalle tulee varata tilaisuus tulla kuulluksi.

Opiskelijan osallistuminen opetukseen voidaan evätä enintään kolmen työpäivän ajaksi, jos on olemassa vaara, että toisen opiskelijan tai oppilaitoksessa tai muussa opetustilassa työskentelevän henkilön turvallisuus kärsii opiskelijan väkivaltaisen tai uhkaavan käyttäytymisen vuoksi tai opetus tai siihen liittyvä toiminta vaikeutuu kohtuuttomasti opiskelijan häiritsevän käyttäytymisen vuoksi. Päätöksen tekee rehtori.

Opetuksen epäämisen aikana opiskelijalle on järjestettävä mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti opiskelijahuollon psykologin tai kuraattorin kanssa. Hänelle on myös järjestettävä muu hänen tarvitsemansa tuki epäämisen aikana ja opetukseen palatessa. Opiskelijalle tehdään suunnitelma opetukseen palaamiseksi. Tuen suunnittelee ja kirjaa opiskelijan opinto-ohjaaja. Kunkin aineen opettajat vastaavat tuesta ja ryhmänohjaaja seuraa sen toteutumista. Kuraattori on yhteydessä opiskelijaan.

Jos rikkomus on vakava tai jos opiskelija jatkaa epäasiallista käyttäytymistä kirjallisen

varoituksen saatuaan, hänet voidaan erottaa oppilaitoksesta määräajaksi. Oppivelvollisuuden piiriin kuulumaton opiskelija voidaan erottaa enintään yhdeksi vuodeksi. Korkeintaan kolme kuukautta kestävästä erottamisesta päättää rehtori ja sitä pitemmästä Savonlinnan sivistyslautakunta. Oppivelvollinen voidaan erottaa oppilaitoksesta enintään kolmeksi kuukaudeksi. Oppivelvollisen erottamisesta päättää Savonlinnan sivistyslautakunta.

Määräaikaisen erottamisen tai opetuksen epäämisen aikana oppivelvollisen tulee edistää opintojaan itsenäisesti tai muissa oppimisympäristöissä kuin oppilaitoksessa. Koulutuksen järjestäjän tulee laatia suunnitel-

ma oppivelvollisuuden suorittamisesta yhdessä oppivelvollisen ja hänen huoltajansa kanssa. Oppivelvollisella on oikeus opetukseen ja ohjaukseen, joka mahdollistaa opintojen etenemisen. Oppivelvollisella on oikeus opiskelu- ja huollon palveluihin. Tuen suunnittelee ja kirjaa opiskelijan opinto-ohjaaja. Kunkin aineen opettajat vastaavat tuesta ja ryhmänohjaaja seuraa sen toteutumista. Opinto-ohjaaja on yhteydessä kuraattoriin, joka on yhteydessä opiskelijaan.

Mikäli oppivelvollinen olennaisesti laiminlyö suunnitelman tekemisen tai sen toteuttamisen, voidaan hänet katsoa eronneeksi oppivelvollisuuslain 13 § säätämällä tavalla.

Hallinnon yleisten oikeusturvaperiaatteiden noudattaminen kurinpitokeinoja käytettäessä

Jos päädytään kurinpitotoimen (kirjallinen varoitus tai määräaikainen erottaminen) käyttämiseen, opiskelijalle on yksilöitävä toimenpiteeseen johtava teko tai laiminlyönti taikka epäilty rikos tai siihen liittyvä seikka. Opiskelijaa on kuultava ja hankittava muu tarpeellinen selvitys. Ennen kurinpitotoimesta päättämistä on opiskelijan huoltajalle varattava tilaisuus tulla kuulluksi. Asiasta on tehtävä virallinen päätös.

Opiskelijalla on aina oikeus vaatia huoltajan läsnäoloa kuulemistilaisuudessa. Kuulemisen suorittaa rehtori, jos hän ei ole asianosaisena

käsiteltävässä asiassa. Jos hän on asianosainen, apulaisrehtori hoitaa asian. Kuulemisen anti kirjataan ja sen allekirjoittavat sekä rehtori että asianomainen opiskelija ja mahdollisesti paikalla oleva huoltaja.

Mikäli opiskelija poistetaan oppitunnilta tai muusta koulun tilaisuudesta tai oikeus opetukseen osallistumiseen evätään enintään kolmeksi päiväksi, koulun on ilmoitettava tästä opiskelijan huoltajalle ja opetuksen epäamisestä tarvittaessa hyvinvointialueen edustajalle, joka lukiossa on kuraattori. Tällaiset toimenpiteet tulee kirjata.

Kurinpitotoimen kirjaaminen ja muutoksenhaku

Kurinpitotoimen käyttämisestä tulee tehdä kirjallinen päätös.

Rehtorin tai koulutuksen järjestäjän päätök-

seen kurinpitokeinojen käyttämisestä saa hakea muutosta hallinto-oikeudesta. Valitussoitus tulee sisällyttää kirjalliseen päätökseen.

Häiritsevän tai turvallisuutta vaarantavan opiskelijan poistaminen

Rehtorilla ja opettajalla on oikeus poistaa luokkahuoneesta tai muusta opetustilasta taikka koulun tilaisuudesta opiskelija, joka ei noudata annettua poistumismääräystä. Rehtorilla ja opettajalla on myös oikeus poistaa oppilaitoksen alueelta opiskelija, joka ei poistu saatuaan tiedon opetuksen epäämisestä.

Jos poistettava opiskelija koettaa vastarintaa tekemällä välttää poistamisen, rehtorilla ja opettajalla on oikeus käyttää sellaisia opiske-

lijän poistamiseksi tarpeellisia voimakeinoja, joita voidaan pitää puolustettavina opiskelijan ikä ja tilanteen uhkaavuus tai vastarinnan vakavuus sekä tilanteen kokonaisarviointi huomioon ottaen.

Voimakeinojen käyttöön turvautuneen opettajan tai rehtorin tulee antaa kirjallinen selvitys tapahtuneesta opetuksen järjestäjälle. Oppilaan poistamisessa ei saa käyttää voimankäyttövälineitä.

Oikeus ottaa haltuun esineitä tai aineita

Oppilaitokseen ei saa tuoda eikä työpäivän tai muun opetussuunnitelman tai lukuvuosisuunnitelman mukaisen toiminnan aikana pitää hallussa sellaista esinettä tai ainetta, jonka hallussapito on muussa laissa kielletty tai jolla voidaan vaarantaa omaa tai toisen turvallisuutta taikka joka erityisesti soveltuu omaisuuden vahingoittamiseen ja jonka hallussapidolle ei ole hyväksyttävää syytä.

Rehtorilla ja opettajalla on yhdessä tai erik-

seen oikeus työpäivän aikana ottaa haltuunsa tällainen esine tai aine. Jos haltuun otettavaa esinettä tai ainetta hallussaan pitävä opiskelija koettaa vastarintaa tekemällä välttää haltuun ottamisen, rehtorilla ja opettajalla on oikeus käyttää esineen tai aineen haltuun ottamiseksi välttämättömiä voimakeinoja. Oikeus käyttää voimakeinoja koskee vain opiskelijan omaa tai muiden turvallisuutta vaarantavia esineitä tai aineita. Tässä yhteydessä ei saa käyttää voimankäyttövälineitä.

Oikeus tarkistaa opiskelijan tavarat

Rehtorilla ja opettajalla on perustellusta syystä oikeus työpäivän tai muun opetussuunnitelman tai lukuvuosisuunnitelman mukaisen toiminnan aikana tarkistaa opiskelijan tavarat, säilytystilat ja päällisin puolin hänen vaatteensa, kun tarkoitus on ottaa haltuun edellisessä kohdassa mainitut aineet ja tavarat. Tarkistuksessa tulee noudattaa lukiolaisissa erikseen säädettyjä opiskelijan oikeusturvaan liittyviä periaatteita.

Opiskelijalta haltuun otetut aineet ja tavarat tulee palauttaa alaikäisen opiskelijan huoltajalle mahdollisimman pian haltuunotosta tai täysi-ikäiselle opiskelijalle itselleen työpäivän

päätyttyä tai poliisille, mikäli on kyse laittomasta aineesta tai esineestä. Jos huoltaja ei säädettyssä ajassa nouda ainetta tai esinettä, se tulee hävittää. Luovuttaminen ja hävittäminen tulee kirjata.

Opiskelijalta haltuun otetut aineet ja tavarat tulee palauttaa alaikäisen opiskelijan huoltajalle mahdollisimman pian haltuunotosta tai täysi-ikäiselle opiskelijalle itselleen työpäivän päätyttyä tai poliisille, mikäli on kyse laittomasta aineesta tai esineestä. Jos huoltaja ei säädettyssä ajassa nouda ainetta tai esinettä, se tulee hävittää. Luovuttaminen ja hävittäminen tulee kirjata.

Henkilökunnan osaamisen varmistaminen kurinpidollisten toimivaltuuksien käyttämisessä

Savonlinnan lukioissa työskentelevät aikuiset ovat vastuussa kurinpitosuunnitelman määrittämisestä asioista. Oppilaitoksen toiminnasta vastaava rehtori huolehtii, että uudet

viranhaltijat tai virkasuhteiset henkilöt, jotka voivat kurinpitotoimia tehdä, saavat tämän tiedon työskentelyä aloittaessaan.

Suunnitelmasta, järjestyssäännöistä ja laissa säädetyistä kurinpitokeinoista tiedottaminen eri tahoille

Työyhteisön pelisäännöt laaditaan yhdessä ja vahvistetaan yksiköittäin. Tämän prosessin organisoii yksikön toiminnasta vastaava rehtori. Lukion pelisäännöistä sekä tässä suunnitelmassa määritellyistä kurinpitotoimista tiedotetaan kaikille yhteisön jäsenille.

Suunnitelma on julkisesti nähtävänä koulun

kotisivuilla opetussuunnitelman liitteenä.

Turvallisen oppimisympäristön takaamiseksi tehdään yhteistyötä eri viranomaisten kanssa.

Lukuvuoden arvioinnin yhteydessä käydään arvioivaa keskustelua käytäntöjen toimivuudesta.

Tiivistelmä opettajan ja rehtorin oikeuksista sekä kirjaamisesta

1. Opettajan tai rehtorin tulee ilmoittaa tietoonsa tulleesta oppimisympäristössä tai koulumatkalla tapahtuneesta häirinnästä, kiusaamisesta, syrjinnästä tai väkivallasta epäillyn tekijän ja kohteena olevan opiskelijan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle. Ilmoittaminen kirjataan Wilmaan kohtaan "Opiskelun lisätiedot".
2. Opettajalla on oikeus määrätä häiritsevä opiskelija poistumaan luokasta tai muusta opetustilasta jäljellä olevan opitunnin ajaksi. Poistaminen tulee kirjata Wilmaan ja siitä tulee ilmoittaa ryhmänohjaajalle, rehtorille ja huoltajalle. Ilmoittamisesta vastaa poistamisen suorittanut opettaja.
3. Opettajalla ja rehtorilla on oikeus määrätä häiritsevä opiskelija poistumaan muusta koulun tilaisuudesta. Poistaminen tulee kirjata Wilmaan ja siitä tulee ilmoittaa ryhmänohjaajalle, rehtorille ja huoltajalle. Ilmoittamisesta vastaa poistamisen suorittanut opettaja tai rehtori.
4. Opettajalla ja rehtorilla on oikeus käyttää tilanteen vakavuuteen suhteutettuja voimakeinoja, jos opiskelija ei kehotuksen saatuaan suostu poistumaan opetustilanteesta, koulun tilaisuudesta tai osallistumisoikeuden epäämisen jälkeen koulun alueelta. Voimankäyttövälineitä ei saa käyttää. Rehtori pitää kirjata tapahtumista ja ilmoittaa huoltajalle. Voimakeinojen käyttöön turvautuneen opettajan tai rehtorin tulee antaa kirjallinen selvitys tapahtuneesta koulutuksen järjestäjälle.
5. Opettajalla on oikeus tarkastaa työpäivän aikana opiskelijan tavarat, opiskelijan hallussa olevat säilytystilat ja päällisin puolin opiskelijan vaatteet kiellettyjen aineiden tai esineiden haltuun ottamiseksi. Tarkastamisessa tulee noudattaa lukiolain määräyksiä.
6. Opettajalla on oikeus ottaa haltuun kielletyt aineet ja esineet. Mikäli aineista tai esineistä voi aiheutua vaaraa opiskelijalle itselleen tai muille, haltuun ottamisessa saa käyttää tilanteen vakavuuteen suhteutettuja voimakeinoja, mutta voimankäyttövälineitä ei saa käyttää. Opiskelijan tarkastaminen ja esineiden ja aineiden haltuun ottaminen tulee kirjata ja niistä tulee ilmoittaa alaikäisen opiskelijan huoltajille mahdollisimman pian. Rehtori pitää kirjata tapahtumista ja ilmoittaa huoltajalle. Voimakeinojen käyttöön turvautuneen opettajan tai rehtorin tulee antaa kirjallinen selvitys tapahtuneesta koulutuksen järjestäjälle.
7. Haltuun otetut aineet ja esineet tulee säilyttää huolellisesti. Rehtori järjestää säilytyksen.
8. Rehtori luovuttaa opiskelijalta haltuun otetut esineet ja aineet alaikäisen opiskelijan huoltajalle tai, jos opiskelija on täysi-ikäinen, hänelle itselleen mahdollisimman pian. Esineet ja aineet tulee kuitenkin luovuttaa poliisille tai muulle viranomaiselle, jos opiskelijalla, tämän

huoltajalla tai muulla laillisella edustajalla ei lain mukaan ole oikeutta pitää niitä hallussaan. Jos huoltaja ei kolmen kuukauden kuluessa haltuunottoa koskevasta ilmoituksesta nouda esinettä tai ainetta, se voidaan todisteellisesti hävittää. Esineiden ja aineiden luovuttaminen ja hävittäminen tulee kirjata.

9. Rehtorilla on oikeus antaa opiskelijalle kirjallinen varoitus, mikäli opiskelija häiritsee opetusta, rikkoo järjestystä tai menettelee vilpillisesti. Toimenpiteessä tulee noudattaa lukiolain ohjeita esimerkiksi opiskelijan ja huoltajan kuulemisesta, ja siitä tulee tehdä päätös.
10. Rehtorilla on oikeus evätä opiskelijalta opetukseen osallistumisoikeus korkeintaan kolmeksi työpäiväksi, jos opiskelijan käytös häiritsee kohtuuttomasti tai on vaaraksi muille. Epääminen tulee kirjata ja siitä tulee ilmoittaa huol-

tajalle ja tarvittaessa Savonlinnan perusturvalautakunnalle.

11. Rehtorilla on oikeus erottaa korkeintaan kolmeksi kuukaudeksi oppivelvollisuuden piiriin kuulumaton opiskelija, joka jatkaa häiritsevää käytöstä kirjallisen varoituksen saatuaan. Erottamisessa tulee noudattaa lukiolain säädöksiä ja siitä tulee tehdä päätös. Korkeintaan vuoden mittaisesta erottamisesta (muut kuin oppivelvolliset) päättää sivistyslautakunta. Oppivelvollisen määräaikaisesta erottamisesta päättää sivistyslautakunta.
12. Mikäli opiskelijalta on evätty oikeus osallistua opetukseen, tai hänet on määräaikaisesti erotettu koulusta, hänen tulee saada tarvitsemansa tuki. Tuen suunnittelee ja kirjaa opiskelijan opinto-ohjaaja. Kunkin aineen opettajat vastaavat tuesta ja ryhmänohjaaja seuraa sen toteutumista. Kuraattori on yhteydessä opiskelijaan.